

Danski staturin hevur ábyrgdina í síðsta enda

Tað verður trupult ella ómøguligt hjá nokrum lögfrøðingi, ið kennir til sonnu statsrættarligu stöðu Føroya, at avvísa, at danski staturin í síðsta enda eigur lániskuldina og veðhaldini hjá landskassanum og føroysku kommununum!

Sambært upplýsingum frá seinasta aðalfundi Sjóvinnubankans setti danska figgjar- eftirlitið virðið av 53 mill. kr. í útláni bankans til 4 føroysk- ar kommunur til null (0 kr.) i virði. Mannagongdin var henda:

Sjóvinnubankin fekk at vita í góðari tíð frammanund- an um hesa ætlan eftirlitsins. Figgjareftirlitið metti, at hesar kommunur vóru so skuldarbundnar, at eingin mogleiki yvirhøvur var fyrri, at kommunurnar sjálfvar megnaðu at gjalda sín lán

aftur.

Fyri at fyrirbyggja, at virðið av hesum útlánnum máttu set- ast til null, vendi Sjóvinnu- bankin sær til landsstýrið við umbøn um at veita veðhald fyrri hesum lánnum. Dagin eftir kom noktandi svar frá landsstýrinum. Lagna Sjó- vinnubankans var hervið av- gjørd. Saman við øðrum burturleggingum gövu hesi kommunulán Sjóvinnu- bankanum mænustingin.

A «famosa» fundinum í statsministerinum i byrj- anini av oktober mánað var

spurningurin um landskassa- veðhaldið fyrri hesum kom- munulánnum settur fram frá føroyskari síðu. Á hesum fundi luttóku lögmaður og landsstýrismaðurin i figgjar- málum. Svarið frá danskari síðu (frá Poul Schlüter) var, at uttan mun til, um lands- kassin veðhelt ella ikki, so mátti virðið av hesum 53 millióna útláni til hesar 4 kommunur setast til null (0 kr.) i virði. Schlüter segði tað ikki heimleidis, men svar hansara kann ikki tulkast øðrvísi enn hetta: landskass-

in er í dag fallit og eitt lands- kassaveðhald hevur null (0) virði!

Einki loyniligt er i oman- fyrri standandi upplýsingum, sum hava verið lagdir fram á almennum fundum, og sum eg havi frá álitandi keldum. Er nakad skeiðt endurgivið i omanfyrri standandi, so verð- ur heitt á tann ella teir, ut kenna rottu gongdina, um at geva neyðugar rættleiðingar.

Spurnartekin mugu set- ast við avgerð figgjar- eftirlitsins

At seta virðið av útláni til kommunu til null (0) má vera eindømi i danska ríkinum. Góðar lögfrøðiligar grundir eru til at seta spurnartekin við heimildirnar til hesa av- gerð figgjareftirlitsins. Góð- ar grundir eru fyrri, at Sjóvin- nubankin á hægri staði mót- mælir hesi avgerð danska fig- gjareftirlitsins.

Fyri danskar lögfrøðingar, ið kenna til sonnu statsrætt- arligu stöðu Føroya, verður nevniliga trupult ella heilt ómøguligt at avvísa, at danski staturin i síðsta end- eigur lániskuldina og veðhald- ini hjá landskassanum og fø- oysku kommununum!

Her skal i stuttum verða greitt frá hvi.

Poul Petersen og sann- leikin um statsrættar- ligu stöðu Føroya

So sera nøgv skilaleyst hevur verið vavt saman um stats- rættarligu stöðu Føroya — serliga seinastu mánaðirnar. Leiðandi politikarar eru enn- tá arnir so langt, at teir siga, at føroyingar nú «eiga» undir- grundina!

Hin mæti lögfrøðingurin og mentamaðurin Poul Peter- sen, lic. jur., hevur verið við i øllum forarbeiði til heima- stýrislógina, bæði sum polit- ikari, lögfrøðingur og embæt- ismaður. Hann var beinleidis við i øllum samráðingum frá 1946 til nov. 1948. Hann tsa- ði undir hesum samráðing- um nágreiniliga við teir frem- stu donsku politikararnar og embætismenninar um tað innihaldsliga i lögfrøðis- týðningi i heimastýrisskip- anini. I bókini «Búskapur og politikkur» hevur undirritaði t.d. endurgivið søguna frá Poul um, tá Vilhelm Buhl i álvara minti hann á: «Hus- ku, landskassen er kun et lán».

Poul Petersen er nú 91 ára gamal, men er enn skilabetri enn allur «heilatrusterin» i landsstýrinum og lögtingi- num tilsamans. Tíverri var hann ikki afturvaldur á lög-

ting i 1970, tí hansara egnu við einum væl tilrættaløgð- um komplotti feldu hann til frama fyrri ein statsgóðkend- an grannskoðara. Hetta var ein hin allarstørsta politiska misgerðin og brólarin i Fø- oyum i nýggjari tíð. Við ein- um mentamanni av Poul's formati i tinginum hevði ver- ið møguligt at stöðga nøgv- um orvitisgerðum i sjeiti- og áttatiárunum.

Undirritaði hevur havt marga góða samrøðuna við Poul. Poul hevur á ein sjál- saman hátt dugað at «snod- dað» seg fram til vitandi menn — frá Liggjas Húsgarð i Syðrugøtu, til lærumeistar- ar á grundtvigskum háskúl- um, til mætar professarar i lögfrøði, søgufrøði og gud- frøði. Ikki bara veit Poul sera nøgv, men hann er eisini sera fjelbroyttur. Sum dømi kann nevast, at nevan nakar fø- oyskur gudfrøðingur er so kønur i Grundtvig sum Pul. Hann likist ikki nútíðar lög- tingsmonnum, sum bara hava áhuga fyrri pengum og roknskapum, men sum korti- ini ikki hava minsta skil fyrri pengum, og sum ikki so mik- ið sum duga at lesa ein rokns- kap.

Føroyskir og danskir lög- frøðingar og aðrir frøðingar — sum t.d. Max Sørensen, Harhoff ella Zacharias Wang — sum gera seg klókar upp á heimastýrisskipanina uttan sum miklið sum yvirhøvur at tosa við Poul Petersen, ella lesa hvat hann skrivur, gera seg eisini til grovar fuskjar! Ikki tí, allarflestu lögfrøðing- ar taka undir við Poul Peter- sen i hansara útleigging av heimastýrisskipanini.

Landsognina og lands- skuldina eiga danskir ríkisborgarar i felag!

Poul Petersen kann vátta, at forarbeiðini til heimastýris- lógina púra greitt siga frá, at talan IKKI er um ein sátt- mála, men um eina fólka- tingslóg millum aðrar fólka- tingslógir. Henda fólkatings- lóg viðviki einum innanhýs- is donskum máli, og fólka- tingið kundi broyta heima- stýrislógina á sama hátt sum allar aðrar fólkatingslógir. Púra greitt var eisini, at eingin fólkarættur kundi koma up á tal i viðurskiptunum millum føroyingar og danir, millum Føroyar og Danmark- ar. Á sama hátt sum staturin delegerar út ávisar uppgávur og myndugleikar til kom- munur og amtir, delegerar hann út ávisar uppgávur og myndugleikar til føroyska heimastýrið.

Gjaldstovan er yvirtikin, men figgjarheimildir heima- stýrisins eru eitt framhald av

heimildum amtsins frá 1934 og 1938. Figgjarheimildir lögtingsins eru ongantíð yvirtiknar, soleiðis at avgjørt er, hvør ið «eigur». Eingin meining er i at pástanda, at føroyingar «eiga» kongsjørð- ina. Eingin meining er i at tosa um at føroyingar «eiga» undirgrundina. Grein 1 i lóg um ráevni i undirgrundini sigur: «Rástoffer i Kongerig- et Danmarks undergrund, der hidtil ikke har været undergivet privatøkonomisk ud- nyttelse, tilhører den danske stat». Innihaldið i hesi lógar- grein verður framvegis i gildi uttan mun til, at staturin hevur delegerað út umsiting- arrættin og lóggávurættin viðvíkjandi gagnnýting av ráevnum i undirgrundini til føroyska heimastýrið.

Eingin meining er heldur i at pástanda (sum Christian Andreasen, advokatur ger), at føroyingar við øðrvísi «nýtslu» av heimastýrislóg- ini kunnu «hevda» seg burtur úr henni á sama hátt sum fólk vinna hevðsrætt til nýt- slu av gøtum ella jarðar- stykkjum.

Niðurstøða

Niðurstøðan kann tiskil ikki vera annað enn púra greið og uttan íva. Eins og allir danskir ríkisborgarar i síðsta enda eru felags um undir- grund og kongsjørð, so eru allir danskir ríkisborgarar i síðsta enda eisini felags um føroyska landskassan og fø- oysku kommunukassarnar sum trótabúgv!

At eingin lánveitari, sum veitt hevur lán til kommunu innan danska ríkið, missir sin pening, má vera ein æru- spurningur. Hava landsstýr- ið og lögting ikki eina slíka æru i varðveitslu (og tað hava tey ásyniliga ikki nú?), so hava lögting og landsstýri heldur ikki verdugleikan at standa fyrri Føroya landi. Tá stundin er komin, at lögting og landsstýri ikki hava henda vardugleikan i varð- veitslu, so má staturin taka um endan. Heimildir og upp- gávur lögtingsins og komun- anna eru i síðsta enda onki annað enn heimildir og upp- gávur, sum danski staturin i áliti, men undir eftirliti hevur delegerað út til lögting og landsstýri!

Fer ein ómyndingur við undirskrift og samtykki frá foreldrunum og tekur lán frá einum banka, so mugu for- eldrini eisini standa inni fyrri lánunum!

Ólavur Christiansen

TÍMAMYNDIR TÍMAMYNDIR

JÓLATILBOÐ & MVG-ÚTSØLA

Vit geva
÷25%
í avsláttir
árið út

Polaroid
fototól
Fyrr 750,-
NÚ 300,-

Video
á pappír!

4 filmar
Polaroid 100 ASA
Bert 100,-

Vit gera lit-
myndir av
tykkara
video-
bondum

TÍMA
MYNDIR
DR. JAKOBSENSGØTA 3
TLF. 10515

tíðindablaðið

sosialurin

— er altíð
á staðnum

Tíðindablaðið

**Sosialurin liggur
altíð framvið...**